

De BRC op de BES-eilanden

Monitoringscijfers en een verdiepend onderzoek naar de buurtsportcoach van Bonaire

Angelina Gómez Berns & Wikke van Stam

Sinds 2023 nemen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (de BES-eilanden) deel aan de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). In dit factsheet lichten we toe welke BRC-functionarissen de eilanden hadden en hoe ze deze hebben ingezet in 2023.

We lichten dit toe op basis van gegevens die de beleidsmedewerkers van de drie BES-eilanden in onze monitoringsvragenlijst hebben ingevuld. Dit is dezelfde vragenlijst als die de gemeenten uit Europees Nederland hebben gekregen ([Gómez Berns et al., 2024](#)).

De cijfers vullen we aan met informatie uit de praktijk op Bonaire. Deze informatie hebben we opgehaald via twee interviews: één met de buurtsportcoach van Bonaire en één met de beleidsadviseur van Bonaire.

4

buurtsportcoaches waren werkzaam op de BES-eilanden in 2023

3

BES-eilanden zetten buurtsportcoaches in om sport te verbinden met het primair onderwijs en de kinderopvang

2

BES-eilanden kregen in 2023 100% van de kosten voor de BRC-functionaris vergoed door het Rijk

Aantal fte en personen

Cijfers

In totaal hadden de BES-eilanden 5 fte aan BRC-functionarissen in dienst in 2023 (figuur 1). Meestal hadden ze de functie buurtsportcoach. Op twee BES-eilanden werden de functionarissen volledig vergoed vanuit het Rijk. Eén BES-eiland droeg zelf voor 70 procent bij aan de financiering.

De situatie op Bonaire

Op Bonaire was in 2023 één BRC-functionaris actief, een buurtsportcoach. Hij organiseerde sport- en beweegactiviteiten voor inwoners uit de wijk Rincon. Bonaire heeft daarnaast acht sportleiders die sport- en beweegactiviteiten organiseren bij organisaties, zoals scholen en de dagopvang voor ouderen. Zij worden niet vanuit de BRC gefinancierd.

De buurtsportcoach werd aangestuurd door een coördinator en teamleider. Tot november 2023 waren dit twee personen. Zij vertaalden het beleid dat ze doorkregen van de beleidsadviseur van het openbaar lichaam (de gemeente) naar het werk van de buurtsportcoach. Toen beide met pensioen gingen, heeft de beleidsadviseur tot april 2024 hun taken overgenomen. In die rol dacht ze met de buurtsportcoach en sportleiders mee over hun wekelijkse planning en taken.

Figuur 1

Aantal fte en personen dat de BES-eilanden aan BRC-functionarissen in dienst hadden in 2023*

(in aantallen)

	Fte	Personen
Bonaire		
Buurtsportcoach	1	1
Cultuurcoach	0	0
Sint Eustatius		
Buurtsportcoach	2	2
Cultuurcoach	0	0
Saba		
Buurtsportcoach	1	1
Cultuurcoach	1	1

Bron: Mulier instituut, Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2023.

*In de BRC staan zes functieprofielen beschreven. Deze komen niet allemaal voor op de BES-eilanden.

Domeinen

Verbinding met sectoren

Op alle drie de BES-eilanden maakten de buurtsportcoaches in 2023 verbinding met verschillende sectoren, zoals het primair onderwijs en de kinderopvang (figuur 2). De cultuurcoach op Saba maakte verbinding met het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en organisaties die kunst- of cultuuraanbod hebben.

Buurtsportcoach Bonaire zowel organisator als verbinder

De buurtsportcoach op Bonaire organiseerde sport- en beweegactiviteiten op de naschoolse opvang, bij de ouderenopvang en in een gymzaal in de buurt. Zo maakte hij verbinding met het primair en voortgezet onderwijs, de kinderopvang, welzijn en de buurt.

Daarnaast was de buurtsportcoach twee dagen per week actief in de wijk Rincon, waar hij zelf woont. Dat werkt goed bij het leggen van verbindingen met organisaties en om inwoners daarnaar door te verwijzen, omdat hij de mensen kent: *'Mijn doel is om mensen met sport- en beweegactiviteiten van de straat te houden. [...] Als ik zie dat de kinderen veel vragen aan mij, dan neem ik contact op met mensen van andere instituten of organisaties. En dan kunnen ze daar direct contact mee hebben.'*

Figuur 2
Domeinen en sectoren waar de functionarissen van de BES-eilanden verbinding mee maakten in 2023

(in aantallen)

	Buurtsportcoaches (n=3)	Cultuurcoach (n=1)
Primair onderwijs	3	1
Kinderopvang	3	0
Sportaanbieders	2	0
Buurt	2	0
Fysieke leefomgeving	2	0
Voortgezet onderwijs	1	1
Welzijn	1	0
Gezondheid/zorg	1	0
Organisaties met kunst-/cultuuraanbod	0	1

Bron: Mulier instituut, Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2023.

Doelgroepen

Kinderen, jongeren & jongvolwassenen belangrijke leeftijdsgroepen

Op alle drie de BES-eilanden zetten de buurtsportcoaches zich in voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen (figuur 3). Op twee eilanden zetten ze zich ook in voor ouderen. Eén van die eilanden is Bonaire. De cultuurcoach op Saba zette zich onder meer in voor kinderen en jongeren. Dat komt overeen met de verbinding met het primair en voortgezet onderwijs die deze functionaris maakt. Verder organiseerde de cultuurcoach activiteiten die niet voor één specifieke leeftijdsgroep zijn.

Weinig focus op specifieke doelgroepen

Minder dan in Europees Nederland ([Gómez Berns et al., 2024](#)) zetten functionarissen op de BES-eilanden zich in voor verschillende specifieke doelgroepen, zoals mensen met een lage sociaaleconomische positie of een achterstand in sport- en beweegdeelname.

Op twee eilanden zette de buurtsportcoach zich in voor mensen met een beperking of een chronische of gedragsaandoening. En op één eiland voor buurt- of wijkbewoners. Verder was er geen inzet op een specifieke doelgroep, ook niet door de cultuurcoach. Dat komt mogelijk doordat de functionarissen pas sinds 2023 actief zijn op de BES-eilanden.

Figuur 3
Leeftijdsgroepen waar de functionarissen van de BES-eilanden verbinding mee maakten in 2023

(in aantallen)

	Buurtsportcoaches (n=3)	Cultuurcoach (n=1)
Baby/dreumes/peuter (0- tot 4-jarigen)	1	0
Kinderen (4- tot 12-jarigen)	3	1
Jongeren (12- tot 18-jarigen)	3	1
Jongvolwassenen (18- tot 24-jarigen)	3	0
Volwassenen (24- tot 65-jarigen)	1	0
Ouderen (65+)	2	0
Geen specifieke leeftijdsgroep	0	1

Bron: Mulier instituut, Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2023.

Doelen en opbrengsten op Bonaire

Informatie over de doelen en opbrengsten hebben we opgehaald via interviews met de buurtsportcoach en de beleidsadviseur van Bonaire. We bespreken hier alleen de doelen en opbrengsten van de buurtsportcoach op Bonaire, en niet die van andere functionarissen.

Caribisch Sport- en Preventieakkoord als leidraad

Het nieuwste sport- en beweegbeleid van Bonaire dateerde uit 2016. Daarom heeft Bonaire in 2023 nieuw sport- en beweegbeleid ontwikkeld. Op het moment dat we met de beleidsadviseur spraken (voorjaar 2024), was dit beleid nog niet openbaar.

In 2023 volgde Bonaire de doelen uit het [Caribisch Sport- en Preventieakkoord](#). Dit akkoord gold van 2019 tot en met 2022. Maar omdat de doelen nog steeds actueel waren, is dit in 2023 doorgezet. De buurtsportcoach werkte voornamelijk aan de volgende doelen:

- een stijging in de sport- en beweegdeelname van kinderen;
- de motorische ontwikkeling van kinderen verbeteren; en
- passend sport- en beweegaanbod voor mensen met overgewicht.

Zichtbaar resultaat

De buurtsportcoach op Bonaire werkt sinds augustus 2023 in deze functie. Voorheen was hij sportleider, waarmee hij al een redelijke basis had gelegd voor zijn werkzaamheden als buurtsportcoach. De buurtsportcoach en de beleidsadviseur zijn enthousiast over de resultaten van zijn inzet. Zo zien ze de motorische vaardigheden van kinderen verbeteren.

De resultaten die de buurtsportcoach boekt, koppelt hij terug aan de coördinator en aan de beleidsadviseur via foto's en gesprekken. Meestal gebeurt dat tijdens feedbackgesprekken. De foto's helpen volgens de beleidsadviseur goed om inzicht te geven in de resultaten:

'Met foto's kun je zien of het aantal deelnemers is gestegen.'

'[De buurtsportcoach] ziet bij kinderen dat de motorische vaardigheden zijn verbeterd. Dan laat hij een foto voor en een foto na zien.'

Toekomst buurtsportcoach op Bonaire

Functie buurtsportcoach is in ontwikkeling

Doordat Bonaire pas sinds augustus 2023 een buurtsportcoach heeft, is deze functie daar nog in ontwikkeling. De buurtsportcoach en beleidsadviseur houden eens in de paar maanden contact over hoe ze de functie verder kunnen ontwikkelen. De lijntjes zijn kort op Bonaire.

De buurtsportcoach vindt het een goede ontwikkeling als voor meer wijken op Bonaire een buurtsportcoach aangesteld wordt. Hij wil er zelf nog wel een wijk bij doen, maar daar heeft hij nu onvoldoende tijd voor.

Kennisbevordering voor buurtsportcoach

De buurtsportcoach op Bonaire wil zich graag verder ontwikkelen. Hij wil meer verdiepende kennis en vaardigheden vergaren over het werk van een buurtsportcoach. Als voorbeeld noemt hij een cursus over gespreksvaardigheden, zodat hij met inwoners over problemen kan praten.

Ook de beleidsadviseur noemt kennisbevordering als ontwikkelpunt voor de buurtsportcoach in Bonaire. Er is meer kennis nodig over sport en bewegen voor specifieke doelgroepen. De beleidsadviseur verwacht dat toekomstige

buurtsportcoaches deze kennis zullen hebben, omdat dit nu behandeld wordt in de mbo-opleiding tot buurtsportcoach. Dit is de enige opleiding op Bonaire die mensen tot buurtsportcoach opleidt.

Daarnaast vindt de beleidsadviseur dat de buurtsportcoach op Bonaire meer kennis mag opdoen over onderwerpen die te maken hebben met leefstijl, zoals voeding. Dat helpt om de beleidsdoelen uit het Caribisch Sport- en Preventieakkoord te halen. De beleidsadviseur verwacht dat dit wel gaat gebeuren, omdat de maatschappij een gezonde leefstijl steeds belangrijker vindt.

Verzelfstandiging Instituto di Deporte Boneriano (IndeBon)

IndeBon is het sportinstituut van Bonaire en de werkgever van de buurtsportcoach en sportleiders. IndeBon valt onder de Directie Samenleving en Zorg van het openbaar lichaam (gemeente) van Bonaire. Volgens de beleidsadviseur is IndeBon hierdoor beperkt in regelwerk en financiën. Daarom is het idee om in 2025 te beginnen met het verzelfstandigen van IndeBon tot een stichting. De beleidsadviseur verwacht dan meer vrijheid te hebben om mensen aan te nemen en projecten sneller uit te kunnen voeren.

Contact

Angelina Gómez Berns

a.gomezberns@mulierinstituut.nl

Wikke van Stam

w.vanstam@mulierinstituut.nl